

AA-106

April-2019

B.R.S. Home Science, Sem.-II Core-3 : Food Science & Dairy Science

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 50

1. (અ) પરિરક્ષણની વ્યાખ્યા આપી, ફળો અને શાકભાજીની બનાવટોનું મહત્વ સમજાવો. 10

અથવા

ખાદ્ય પરિરક્ષણના સિદ્ધાંતો જણાવી, કોઈ એક સિદ્ધાંત સમજાવો.

- (બ) નીચેના કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 3

- (1) કુદરતી રીતે રક્ષિત થયેલા ખાદ્યપદાર્થોના નામ જણાવો.
- (2) યાત્રા-પ્રવાસ દરમ્યાન કેવા ખાદ્યપદાર્થો સાથે રાખવામાં આવે છે ?
- (3) બ્લાન્ચિંગની વ્યાખ્યા જણાવો.
- (4) ઈરાડિયેશન પદ્ધતિથી કેવા પદાર્થો સાચવી શકાય છે ?
- (5) તેલમાં થતી ઓક્સિડેશન પ્રક્રિયા કેવી રીતે અટકાવી શકાય છે ?

2. (અ) ફળ પરિરક્ષણની વિવિધ પદ્ધતિઓ જણાવી, સૂકવણી પદ્ધતિ સમજાવો. 10

અથવા

આથવણ વાનગીઓની યાદી જણાવી, આથવણની પ્રક્રિયા સમજાવો.

- (બ) નીચેના કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 3

- (1) દૂધનો પાવડર કઈ પદ્ધતિથી બનાવવામાં આવે છે ?
- (2) વિનેગારનું રાસાયણિક નામ જણાવો.
- (3) કાચા રંગના ફળરસમાં કયો પરિરક્ષક ઉમેરવામાં આવે છે ?
- (4) ઢોકળામાં આથો લાવવા શું વપરાય છે ?
- (5) કેનીંગની વ્યાખ્યા લખો.

3. (અ) ખોરાકનું બગાડના આધારે વર્ગીકરણ સમજાવો. 10

અથવા

ખોરાકના બગાડ માટે જવાબદાર પરિબલો જણાવી, ઉત્સેચકો વિશે સમજાવો.

(બ) નીચેના કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 2

(1) લાંબા સમય સુધી સચવાતા ખાદ્યપદાર્થોના નામ જણાવો.

(2) ઉત્સેચકો કેટલા ટેમ્પરેચરે વધુ સક્રિય બને છે ?

(3) ફૂગ કેવા ખાદ્યપદાર્થોમાં વધુ જોવા મળે છે ?

(4) સાઈટ્રીક એસિડનું વ્યવહારૂ નામ જણાવો.

4. (અ) જામ-જેલી-માર્મલેન્ડનો તફાવત જણાવી, જેલી નિષ્કળ જવાના કારણો લખો. 10

અથવા

દૂધનું બંધારણ જણાવી, “દૂધ એક સમતોલ ખોરાક છે.” સમજાવો.

(બ) નીચેના કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 2

(1) ટામેટા કેચઅપમાં કયા પરિરક્ષકો ઉમેરવામાં આવે છે ?

(2) સી-થેટીક સીરપમાં ખાંડનું પ્રમાણ કેટલા ટકા હોય છે ?

(3) દૂધમાંથી દહીં બનવાની પ્રક્રિયા શાને આભારી છે ?

(4) દૂધમાં રહેલ પ્રોટીનનું નામ જણાવો.

AA-106

April-2019

B.R.S., Sem.-II (R.F.M.)

Core-3 : Horticulture and Crop Production

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચના : (1) પ્રશ્ન 1 અને 2 ગુણ 13 અને પ્રશ્ન 3 અને 4 ગુણ 12 છે.
(2) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

1. (અ) પાક ઉત્પાદનનો અર્થ તેને અસર કરતા પરિબલો તેમજ ભારતમાં ચાલતા કૃષિ આધારિત ઉદ્યોગો વિષે સવિસ્તૃત માહિતી આપો. 10

અથવા

બાગાયતી ખેતીની પ્રાથમિક માહિતી જણાવી તેના મહત્વ તેમજ વિવિધ શાખાઓ વિષે સવિસ્તૃત માહિતી આપો.

- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે ત્રણ) 3
- (1) સજીવ ખેતીનો અર્થ સમજાવો.
(2) સંકર અને સુધારેલ બિયારણનો તફાવત જણાવો.
(3) એગ્રો ફોરેસ્ટ્રી એટલે શું ?
(4) નૂતન કલમની સમજ આપો.
(5) પેશી સંવર્ધનની વ્યાખ્યા આપો.

2. (અ) નર્સરી ઉછેરના ક્રમિક પગથીયા વિષે સવિસ્તૃત માહિતી આપો. 10

અથવા

વનસ્પતિમાં થતા સંવર્ધનના પ્રકારો જણાવી, તેના લાભ-લાભ જણાવો.

- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે ત્રણ) 3
- (1) કોન્ટ્રાક્ટ ફાર્મિંગનો અર્થ સમજાવો.
(2) કોઈપણ એક ફળ ઉત્પાદન બાદની પ્રક્રિયા સમજાવો.
(3) ઔષધિય વનસ્પતિના નામ અને ઉપયોગ જણાવો.
(4) દ્રાક્ષના પાકને અનુકૂળ વાતાવરણ જણાવો.
(5) બીજ માવજતની અગત્યતા જણાવો.

3. (અ) ધાન્ય વર્ગના ક્ષેત્ર પાકોની વૈજ્ઞાનિક ખેતી પદ્ધતિ વિષે સવિસ્તૃત માહિતી આપો. (ગમે તે એક) 10

અથવા

ઉત્તર ગુજરાતમાં વવાતા કોઈપણ એક ફળઝાડના પાક વિષેની વૈજ્ઞાનિક ખેતી પદ્ધતિ વિષે સવિસ્તૃત માહિતી આપો.

- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે બે) 2

- (1) હોરમોન્સનો ઉપયોગ જણાવો.
- (2) મોસમી ફૂલછોડના નામ જણાવો.
- (3) ઉદ્યાન એટલે શું ?
- (4) સ્ટોક અને સાયનની સમજ આપો.

4. (અ) બાગાયતી પાકો માટેની સરકારની વિવિધ યોજનાઓ વિષેની સવિસ્તૃત માહિતી આપો. 10

અથવા

બાગાયતી ખેતીના આધુનિક પ્રવાહોનો પરિચય આપી, તેના વિષે સવિસ્તૃત માહિતી આપો.

- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે બે) 2

- (1) ફ્લોરીકલ્ચરનો અર્થ સમજાવો.
- (2) લીંબુમાં આવતા રોગ-જીવાતના નામ જણાવો.
- (3) બહાર એટલે શું ?
- (4) બાગાયતી પાકોની વેચાણ વ્યવસ્થા જણાવો.